

**Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına
İlişkin Anlaşma**

Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti (bundan sonra Taraflar olarak anılacaktır);

Özellikle bir Taraf yatırımcılarının diğer Tarafın ülkesindeki yatırımıyla ilgili olarak aralarında daha kapsamlı ekonomik işbirliğini teşvik etmek arzusuyla;

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile Tarafların ekonomik gelişimini teşvik edeceğini kabul ederek;

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının arzu edileceğini kabul ederek; ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması için bir anlaşmanın imzalanması kararıyla;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından;

1. "Yatırımcı" terimi:

(a) (1) Türkiye Cumhuriyeti bakımından, yürürlükteki hukuka göre Türk vatandaşlığına sahip olan gerçek kişiyi,

(2) Küba Cumhuriyeti bakımından, Küba Cumhuriyeti Anayasasına göre Küba vatandaşlığına sahip olan gerçek kişiyi,

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş ve merkezi o Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar veya iş ortaklıklarını ifade eder.

2. "Yatırım" terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olmak kaydıyla, her türlü mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla birlikte, özellikle aşağıdakileri kapsar:

(a) hisse senetleri, tahviller ya da şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(b) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan herhangi diğer haklar,

(c) taşınır ve taşınmaz malların yanında ipotek, tedbir, rehin gibi herhangi diğer haklar ve yatırımın ülkesinde bulunduğu Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar,

(d) patent, sınai tasarım, teknik proses ile bunların yanı sıra ticari marka, pestemaliye, know-how gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları ile diğer benzer haklar,

(e) doğal kaynaklarla ilgili imtiyazlar dahil olmak üzere her bir Tarafın ülkesinde kanun ya da sözleşmeyle verilmiş is imtiyazları.

Bu terim, yatırımların yapıldığı Tarafın ülkesinde kanun ve nizamlarına yapılan tüm doğrudan yatırımları ifade eder. "Yatırım" terimi, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra bir Tarafın ülkesinde yapılan tüm yatırımları kapsar.

3. "Hasılatlar" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle, ancak sınırlayıcı olmayacak şekilde kâr, faiz ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" tanımı, kara ülkesi ve karasularının yanında uluslararası hukuka uygun olarak ilgili Tarafın; doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla, üzerinde yargılama veya egemenlik haklarına sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Tesviki ve Korunması

1. Her bir Taraf, kendi ülkesinde diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarına ve ilgili faaliyetlerine benzer durumlarda herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına kendi kanun ve nizamları çerçevesinde göstereceği muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde izin verecektir.

2. Taraflardan her biri kurulmuş olan bu yatırımlara benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımları veya herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, o muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Tereddüde mahal vermemek için, her iki Taraf; 1 ve 2'nci paragraflarda düzenlenen muamelenin, yabancı yatırımlarla ilgili kendi milli kanunlarını dikkate alarak, bu Anlaşmanın I ilâ VII'nci Maddeleri hükümlerine uygulanması gerektiğini teyid ederler.

4. Bir Taraf, ülkesinde yatırımları kabul ettiği zaman, üstün nitelikli idari ve teknik personelin, milliyetine bakılmaksızın yatırımcılar tarafından, kendi tercihi göre, istihdamına ilişkin izinleri de kapsamak üzere, bu yatırımlarla ilgili ve gerekli olan izinleri kanun ve nizamlarına uygun olarak verecektir.

5. İşbu Maddenin hükümlerinin, Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalar üzerinde etkisi olmayacaktır:

(a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliği, ekonomik teşkilat veya diğer uluslararası anlaşmalarla ilgili olarak,

(b) tamamen veya esas olarak vergilendirmeye ilgili olarak.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar yürürlükteki hukuk usulüne ve işbu Anlaşmanın II'nci Maddesinde konu edilen genel prensiplere uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın, kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihten önceki gerçek değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmesiz olarak ödenecek ve Madde IV paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Yatırımları, diğer Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Tarafca kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE IV

Ülkesine İade ve Transfer

1. Taraflardan her biri, iyi niyetle ve kendi mevzuatına uygun olarak bir yatırımla ilgili bütün transferlerin, ilgili vergi yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden sonra, kendi ülkesinden içeriye ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir:

(a) hasılatlar,

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

(c) Madde III çerçevesinde tazminat,

(d) yatırımlarla ilgili kredilerden kaynaklanan faiz ödemeleri ve geri ödemeler,

(e) diğer Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izni almış olan bir Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler,

(f) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl döviz veya yatırımcı ile ev sahibi Taraf arasında aksine bir anlaşma yapılmadığı takdirde Taraflarca üzerinde anlaşılan diğer herhangi bir konvertibl dövizle ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

Halefîyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı ticari olmayan risklere karşı onunla kurulan bir sistem dahilinde sigorta edilmişse, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen her türlü halefîyeti diğer Tarafca tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Bir Taraf ile yatırımcı arasındaki uyumsuzluklar, bu Anlaşmanın VI'ncı Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE VI

Bir Taraf ile Diğer Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyumsuzlukların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğer Tarafın bir yatırımcısı arasındaki o yatırımcının yatırımı ile ilgili uyumsuzluklar, yatırımcı tarafından ayrıntılı bilgi içerecek şekilde ve yazılı olarak yatırımla ilgili Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu tür uyumsuzlukları, mümkün olduğunca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyumsuzluklar, 1'inci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; uyumsuzluk, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilere sunulabilir:

(a) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir tahkim mahkemesi (UNCITRAL),

(b) Paris Uluslararası Ticaret Odası Tahkim Mahkemesi.

Şu şartla ki; yatırımcının uyumsuzluğu, uyumsuzlığa taraf olan Tarafın adli mahkemelerine getirmiş olması halinde ve bir yıl içinde nihai kararın alınmamış olması gerekir.

3. Tahkim kararı; uyumsuzluğun bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf kararı kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VII

Taraflar Arasındaki Uyumsuzlukların Çözümü

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili her türlü uyumsuzlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil çözüm için çaba göstereceklerdir. Bu bakımdan, Taraflar bu tür çözümlere ulaşmak için doğrudan ve anlamlı görüşmeler yapmayı kabul ederler. Eğer Taraflar aralarındaki uyumsuzluğun başladığı tarihten itibaren altı ay içinde bu yöntemle uzlaşmaya varamazlarsa, uyumsuzluk herhangi bir tarafın talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2. Her bir Taraf, talebin alınmasından itibaren iki ay içinde birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri, belirlenen süre içinde bir hakem tayin edememesi halinde, diğer Taraf Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, seçimlerinden itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı işbu Maddenin 2'nci ve 3'ncü paragraflarında belirtilen konularda görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan Yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise, seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti, Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer Maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın sağlanamaması halinde, Heyet uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Heyet -hangisi daha sonra gerçekleşirse- son beyanlardan veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğuyla alacaktır.

7. Her bir Taraf, kendi hakeminin ve muamelelerde temsilinin masraflarını üstlenecektir. Başkanın masrafları ve diğer masraflar iki Tarafca eşit olarak üstlenilecektir. Tahkim Heyeti, re'sen masrafların daha yüksek bir organın Taraplardan biri tarafından ödenmesine karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın VI'ncı Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuş ve halâ orada çözüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE VIII

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teatisinin tamamlandığı tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin 2'nci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinde yasal olarak faaliyet gösteren yatırımlara uygulanacağı gibi, bundan sonra yapılan veya gerçekleşen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraplardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşma, Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraplardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekleşen ve aksi takdirde bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Havana'da, 22 Aralık 1997 tarihinde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

Yorumda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KUBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Küba Cumhuriyeti Hükümeti arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın imzalanmasıyla birlikte, Taraflar aşağıdaki hükümlerin anılan Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul ederler.

Madde VI, paragraf 2'ye ilişkin olarak.

Her iki Tarafın, 18 Mart 1965 tarihinde imzalanan "Devletler ve Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümlemesi Hakkında Sözleşme" ye üye olmaları halinde, Madde VI'da sözü edilen uyuşmazlıklar, yatırımcının talebiyle anılan Sözleşmeyle kurulan "Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez" e sunulabilir.

Havana'da, 22 Aralık 1997 tarihinde Türkçe, İspanyolca ve İngilizce dillerinde hepsi de asıl olarak imzalanmıştır.

Yorumda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KÜBA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA